

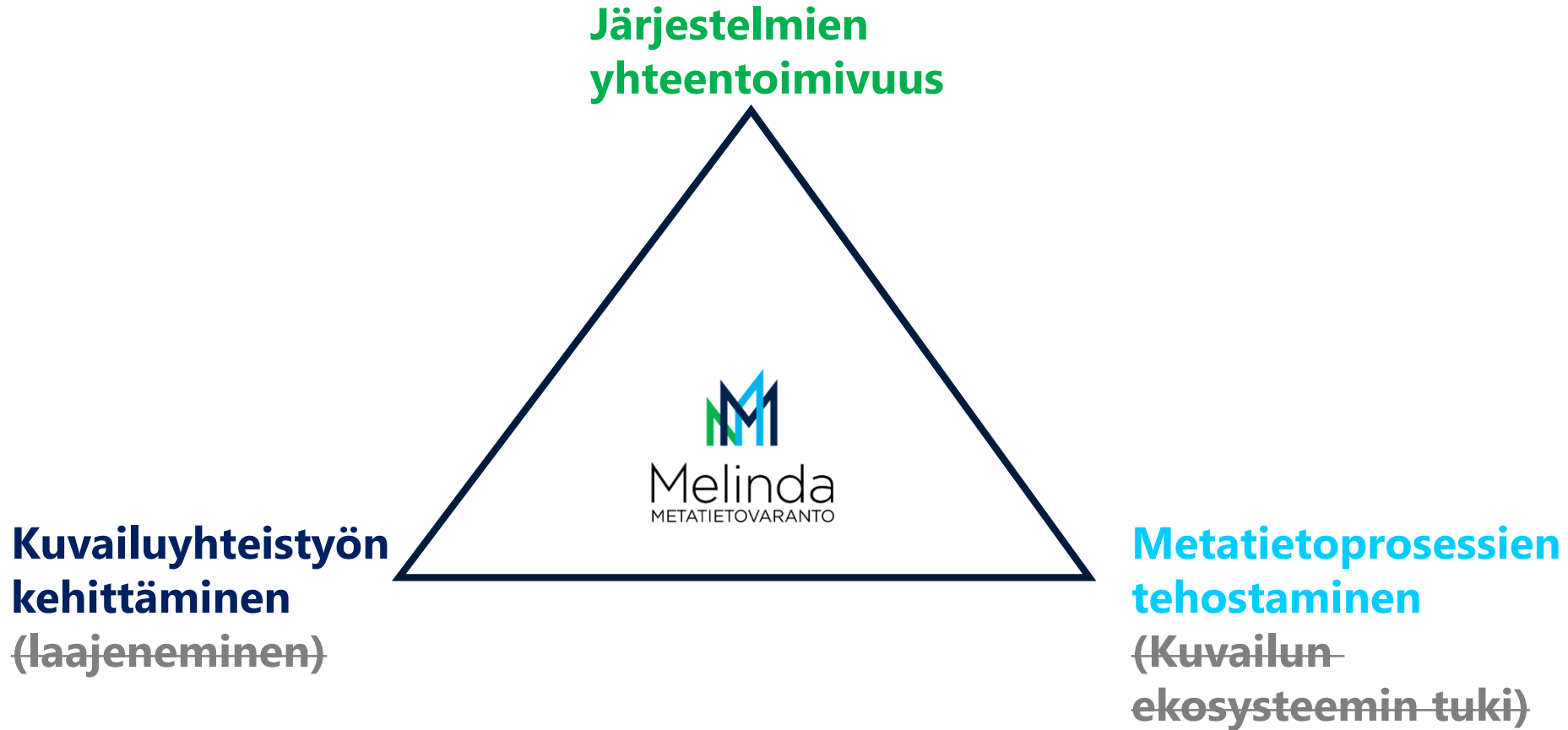

Melindan tilannekatsaus

Minna Olkinuora-Tauru

Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmä 6.6.2023

Melindan vuoden 2023 kehittämisen painopisteet

Melindan teknisen arkkitehtuurin kehittäminen

Kuvailuyhteistyö (1/2)

- Aurora-kirjastot
 - Käyttöönottoprojektit (Joki, Kainet) päättyneet
 - Tehty periaatteellinen linjaus:
Uusia kirjastoja ei toistaiseksi tavoitella Melindaan
 - Palvelua/integraatiota ylläpidetään ja parannetaan:
Yhteistyö Axiellin ja kirjastojen kanssa
 - Aurora-Melinda-kehitystyöpajat kolmikannalla
(kirjastot, Axiell, KK) jatkuvat:
Tämän vuoden tilaisuus oli 18.4.2023

Kuvailuyhteistyö (2/2)

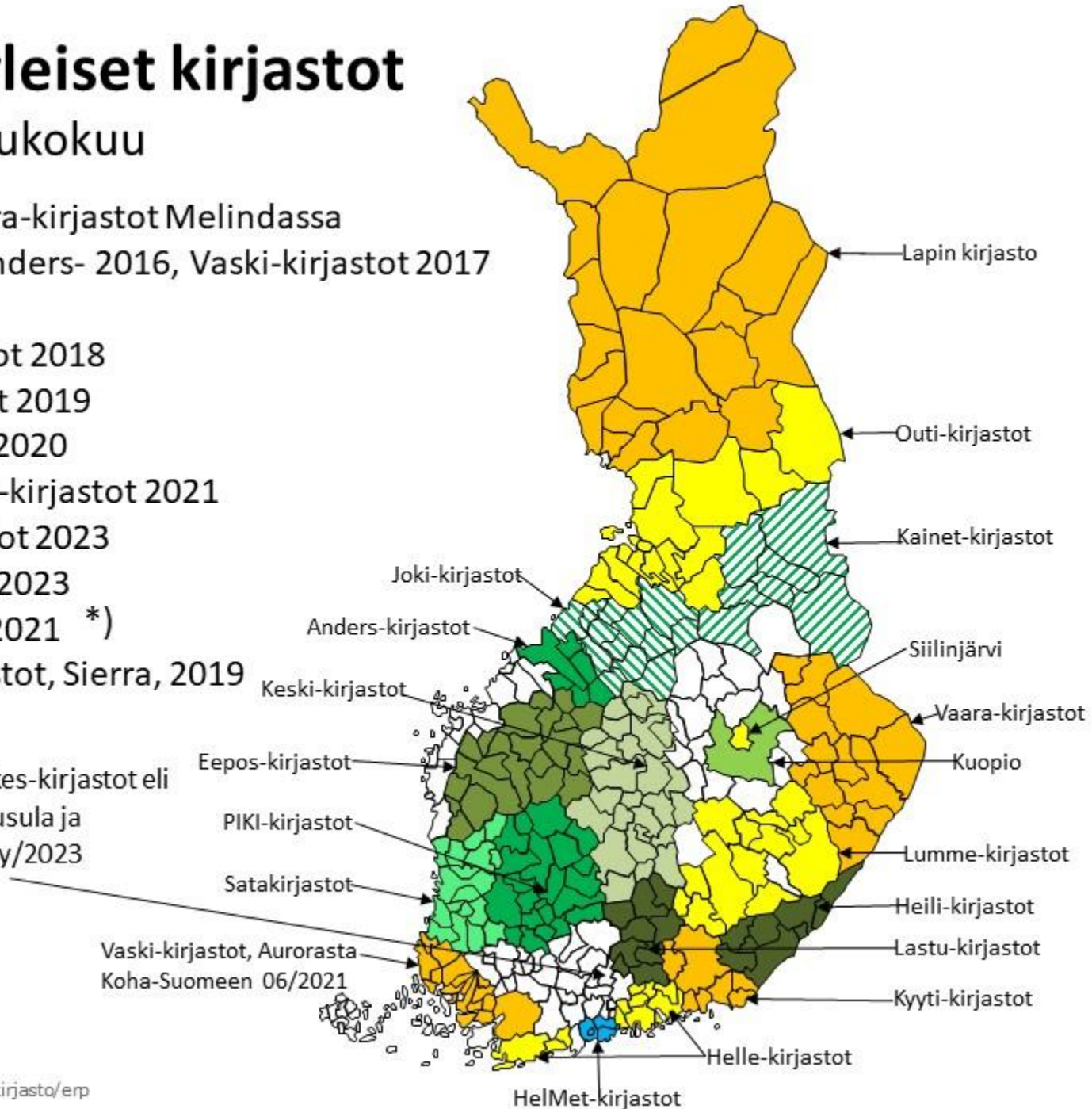
- Koha-Suomen integraation kehitys, vaihe 2 jatkuu
 - Täydentävää kehitystä
 - Saamelaisbibliografia -> syksy 2023?
 - Aineisto odottaa RDA- ja YSAYSOon-konversioita
 - Koha/Täti -> Melinda
 - Tietyt aineistot suoraan erätuonnin kautta, vaiheistus, työstö käynnissä
 - Koha-Suomeen liittyvät uudet kirjastot otetaan automaattisesti mukaan myös Melindaan
 - Kirkes-kirjastot syksy 2023

Melinda – yleiset kirjastot

Tilanne 2023 toukokuu

- Vihreä: Aurora-kirjastot Melindassa
- PIKI- 2015, Anders- 2016, Vaski-kirjastot 2017
- Kuopio 2018
- Eepos-kirjastot 2018
- Keski-kirjastot 2019
- Satakirjastot 2020
- Heili- ja Lastu-kirjastot 2021
- Kainet-kirjastot 2023
- Joki-kirjastot 2023
- Koha-Suomi 2021 *)
- HelMet-kirjastot, Sierra, 2019

*) Keski-Uudenmaan Kirkes-kirjastot eli Kerava, Järvenpää, Tuusula ja Mäntsälä liittyvät syksy/2023

Kirjastot/kimpat, jotka eivät vielä ole Melinda-yhteistyössä

Vihreäsävyiset: Axiell Aurora-kirjastot,

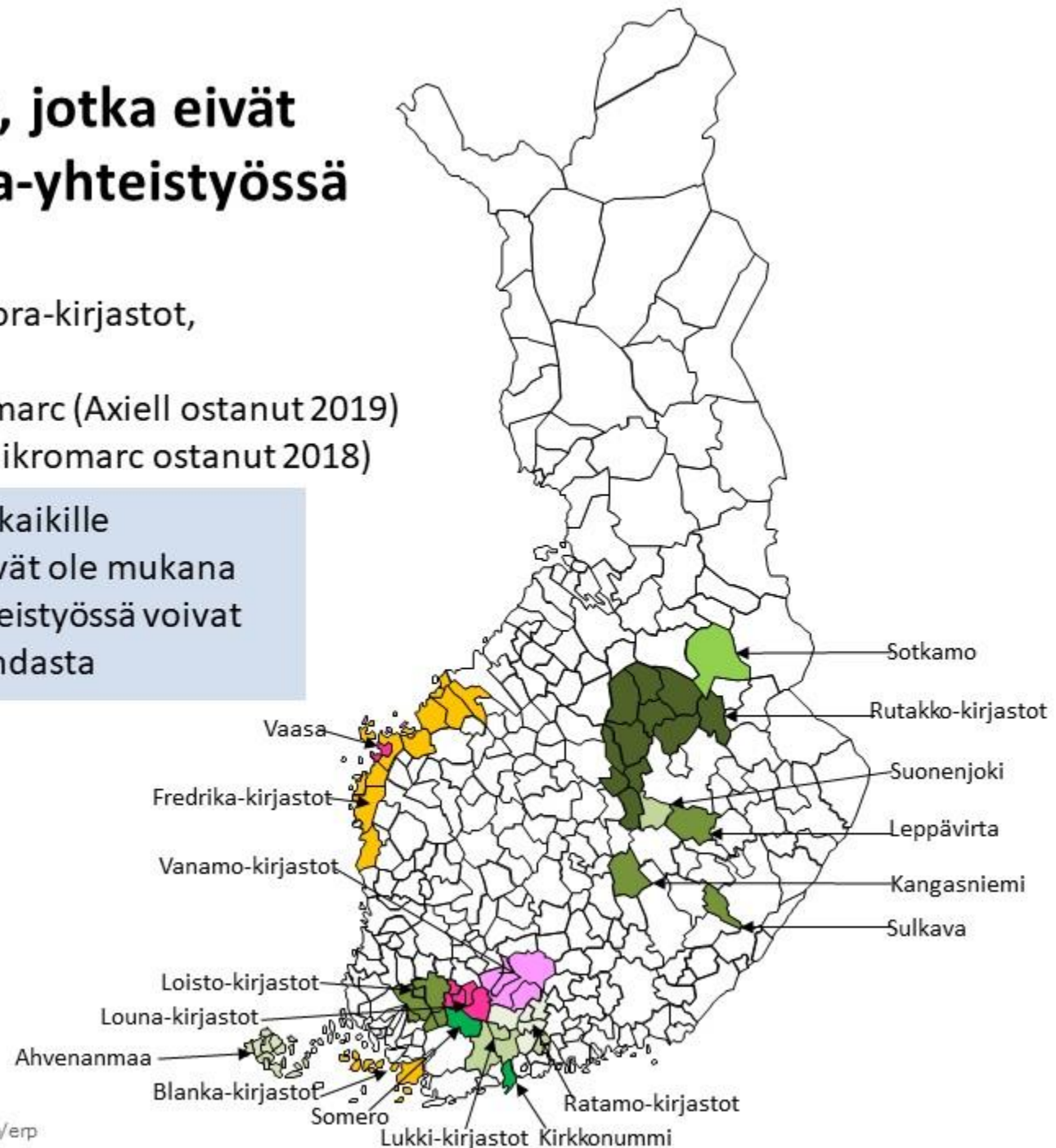
Ahvenanmaa Axiell BOOK-IT

Punasävyiset: OLS/Mikromarc (Axiell ostanut 2019)

Keltainen: Gemini (OLS/Mikromarc ostanut 2018)

Avoimet rajapinnat kaikille

⇒ Kirjastot jotka eivät ole mukana Melinda-kuvailuyhteistyössä voivat poimia tietoja Melindasta

Melindan kehittämisen periaatteita

- Tulevaisuuden isot muutokset haastavat
 - On mahdollista että joudutaan toimimaan toisin kuin nykyisin
 - Tekemisen tapa asioissa lähtökohtaisesti erilainen -> kompromissit
 - Uuden kehittäminen, vanhan ylläpito samanaikaisesti
- Niukkojen resurssien kohdentaminen

Järjestelmien yhteentoimivuus

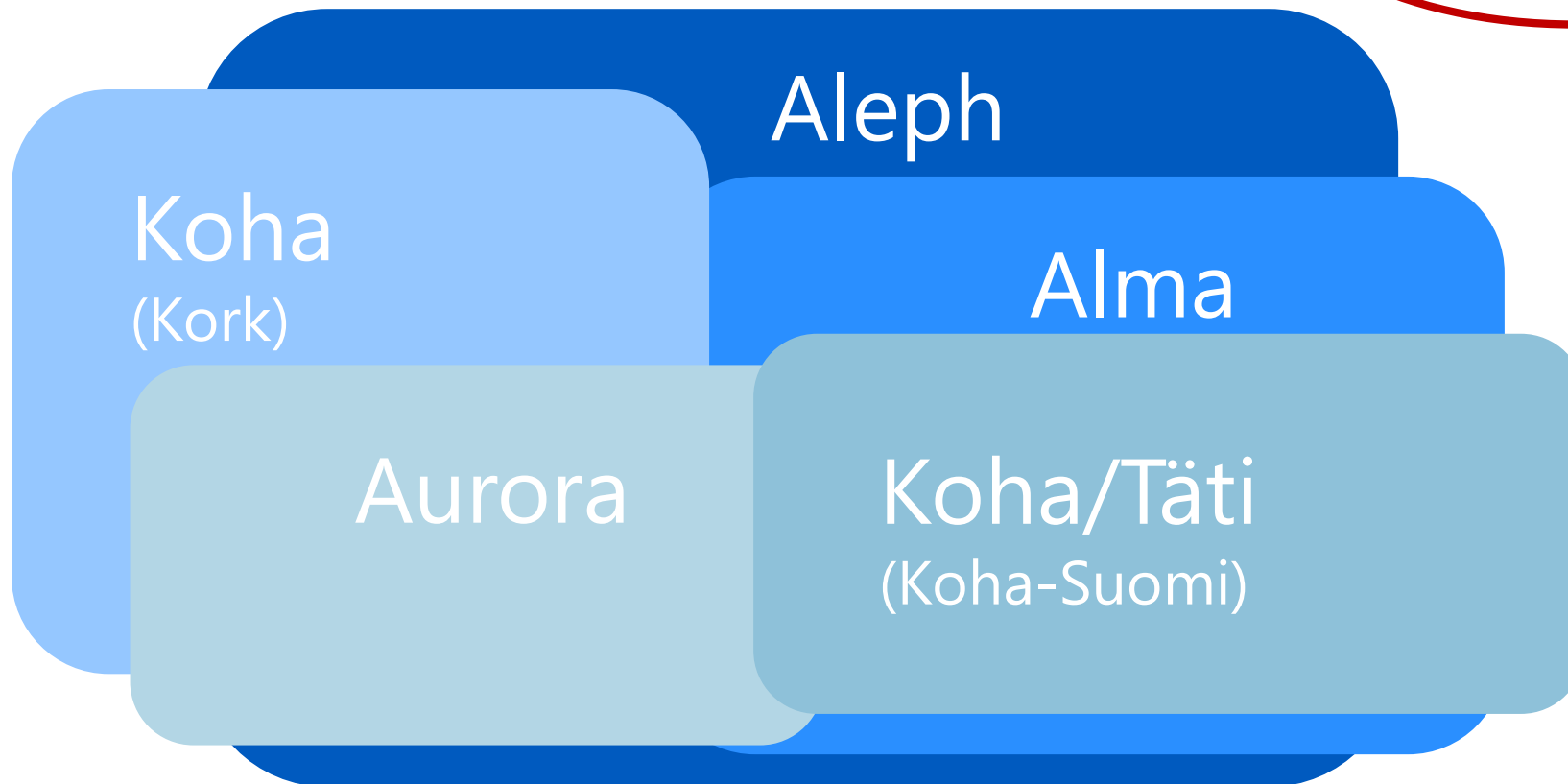
**Yhteentoimivat
järjestelmät**

**Tuotanto-
ympäristön
toimivuus**

**Päivittäisen
kuvailutyön
sujuvuus**

Teknisen arkkitehtuurin kehittäminen

Selvitys Melindan uudesta alustasta jatkunut

Taustajärjestelmä- ja kuvailutyökalututkimus jatkunut

Edistetty toimenpiteitä, jotka myötävaikuttavat tulevaa siirtymää

Yhteistyö tietomallin sekä uusien kuvailukäytäntöjen ja formaattien osalta Linkitetty kirjasto data -projektin kanssa

Melindan integraatioiden kehittyminen

- Integraatiopolitiikka alustan uusimisen yhteydessä
 - Ensimmäinen luonnos sisäiseen käyttöön työstetty
 - Myöhemmin
 - Tarkennuksia tehdään vielä
 - Julkaistaan viestintäversio ulkoiseen käyttöön
 - Käynnistetään neuvottelut eri tahojen kanssa
 - Arviolta viimeistään vuonna 2024
 - Loppuvuodesta 2023
 - Laajempi esittely Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmässä?

Integraatiopolitiikka Melindan uudessa alustassa

- Integraatiopolitiikan tavoitteet
 - Eri asiakasryhmien yhdenvertainen kohtelu
 - Läpinäkyvyyden lisääminen
 - Melindan elinvoimaisuuden varmistus
 - Integraatioiden yhdenmukaistaminen
 - Avoimien rajapintojen nykyistä laajempi käyttö
 - Kehittämis- ja ylläpitokuorman vähentäminen
 - Poikkeuksia linjauksiin tehdään vain erittäin perustelluista syistä

Yleiskäyttöiset rajapinnat

- Melindan rajapintojen minimijoukko on uudella alustalla sama kuin nykyisin
 - REST, Z39.50, SRU ja OAI-PMH
- Rajapintojen roolit ja toiminnallisuudet
 - Muuttuvat tai laajenevat linkitetyn datan myötä
 - Joidenkin ylläpidettyjen toimintojen elinkaari päättyy
- Pääsääntönä kaikkien rajapintojen uudistuksessa on tarjota paikallisjärjestelmille yleiskäyttöiset standardimenetelmät tiedon hakuun ja käsittelyyn

Melindan rajapinnat

- **REST:** bibliografisten tietueiden luonti, päivitys, nouto ja poisto REST-arkkitehtuurimallia noudattavilla palvelinkutsuilla
- **Z39.50:** bibliografisen metatiedon haku, nouto, aakkostus ja selaus TCP-protokollalla välitettävillä kyselyattribuuteilla
- **SRU:** bibliografisen metatiedon tai auktoriteettien haku, nouto, aakkostus ja selaus CQL-kyselykieltä noudattavilla URL-parametreilla
- **OAI-PMH:** bibliografisen metatiedon tai auktoriteettien haravointi, lisäksi erilliset hakusetit Fennican, Violan ja Arton aineistoille

Replikointi uudistuu Melindan uudessa alustassa

- Replikointi = tietueiden automaattinen siirtyminen Melindasta paikalliskantaan
- Toteutetaan uudella tekniikalla OAI-PMH
- Replikoinnin koko toimintamallin määrittely
 - Nykyisin kirjastoilla paljon säätelymahdollisuuksia, mikä on mahdollista jatkossa?
- Jos masterdata on linkitettyä dataa, niin vaikutukset replikoinnin periaatteisiin lisäksi tutkittava

Asteri auktoriteettitietokanta (1/2)

- Asteri osa Melindaa, Aleph-alustalla
- Melinda-kuvailun yhteydessä voi poimia Asterin tietoja
- Nykyisin Alephissa omia Asteri-kantoja neljä kappaletta
 - Sanastot kuten YSO. Tuodaan Fintosta ja konvertoidaan marciin.
 - Toimijat kuten henkilöt, yhteisöt, suvut. Tehdään Alephissa.
 - Tuotetaan pääosin Kansalliskirjastossa (toimijakuvailupalvelu)
 - Jotkut yliopistokirjastot omia toimijoitaan (hajautettu tuotanto)
 - Kiinnostusta asiaan on - uusia tuottajia tulossa
 - Pienempiä apusanastoja. Tuodaan Fintosta ja konvertoidaan marciin.

Asteri auktoriteettitietokanta (2/2)

- Uutena Asterissa teokset. Tehdään Alephissa. TeosMarc21-projekti.
 - Tekijänimekeauktoiteetit (Violasta musiikkiteoksia)
 - Tietyn tekijän tietty teos/ekspressio
 - Yhtenäistetyt nimekeauktoiteetit (Raamatun kirjeitä)
- Asterissa on toimijoilla ISNI-tunnukset (ISNI-projekti)
- Asterin toimijat avoimena datana Kantossa (Finto)
- Asterissa vastaavia rajapintoja kuin Melindassa

Asterin tulevaisuus

- Auktoriteettitiedot keskeisiä linkitetyn datan kannalta
- Asteri uusiutuu Melindan alustan uusiutumisen yhteydessä
- Mitä tulee tilalle?
 - Selvityksiä tehty (tekniikka, toimijakuvailu, tietomalli)
 - Nykyisen tyyppistä ratkaisua ei valmiina saatavilla
 - Esimerkiksi Libris XL:ssä ei ole omaa auktoriteettitietokantaa, kaikki tieto on samassa kannassa/taulussa
 - Avoimia kysymyksiä
 - Missä auktoriteetit tulevaisuudessa tehdään/sijaitsevat?
 - Optimaalinen ratkaisu käyttäjien ja tekniikan kannalta?

Melinda

Kiitos!

melinda-posti@helsinki.fi

Melinda-wiki: <https://www.kivi.fi/display/melinda>

<https://twitter.com/Melindapalvelu>